

ارزیابی روند اصلاح نژاد ایران بلک برای صفات رشد

مرتضی مرتضوی*، علی اصغر اسلمی نژاد، محمدرضا نصیری، کریم حسن پور

گروه علوم دامی دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

*نویسنده مسئول E-mail: mortezamortazavi@gmail.com

چکیده

برآورد پارامترهای ژنتیکی و فنوتیپی صفات مربوط به اوزان تولد، یک ماهگی، دو ماهگی، سه ماهگی، چهار ماهگی، شش ماهگی و یک سالگی نژاد ایران بلک با مدل‌های یک صفتی و چند صفتی انجام شد. از آن جایی که صفات رشد از اثرات تصادفی متعددی تحت تاثیر قرار می‌گیرند، با استفاده از مدل مناسب برای هر کدام از صفات که توسط آزمون نسبت درستنمایی تعیین شدند، وراثت‌پذیری مستقیم برآورد شده صفات ذکر شده به ترتیب، $(0/066 \pm 0/044)$ ، $(0/115 \pm 0/063)$ ، $(0/17 \pm 0/090)$ ، $(0/263 \pm 0/079)$ ، $(0/171 \pm 0/071)$ و $(0/224 \pm 0/084)$ بودند. همبستگی ژنتیکی و فنوتیپی صفات ذکر شده با یکدیگر نیز به ترتیب در دامنه $0/53$ تا $0/97$ و $0/31$ تا $0/70$ بود. روند ژنتیکی مستقیم صفات نیز به ترتیب ۲، صفر، ۱۰، -۲۰، -۳۰، -۳۷ و ۲۰- گرم در سال برآورد شد که به غیر از روند ژنتیکی وزن شش ماهگی بقیه روندها معنی‌دار نبودند.

واژگان کلیدی: روند ژنتیکی، صفات رشد، ایران بلک

مقدمه

نژاد ایران بلک از تلاقی‌گری نژادهای بلوچی و کیوسی از سال ۱۳۵۴ به بعد در مرکز اصلاح نژاد گوسفند عباس آباد مشهد ایجاد شده است. تعداد بره متولد شده یا تعداد بره از شیر گرفته شده به ازای هر زایش میش، ارتباط نزدیکی با کل تولید گوشت بره دارد. بنابراین با انتخاب داخل نژادی و تلاقی‌گری بین نژادها، دستیابی به نژادی که پرزا باشد و قابلیت پروار بالا نیز داشته باشد، می‌تواند تولید گوشت بره به ازای هر میش را بهینه کند. آگاهی از پارامترهای ژنتیکی و شناخت اثر عوامل موثر بر صفات موجود در هدف انتخاب برای تدوین یک برنامه اصلاح نژادی موفق ضروری است. از آن جایی که اهداف انتخاب بر پایه چندین صفت بنیان نهاده می‌شوند، مطالعه صفات به صورت چند صفتی اهمیت زیادی پیدا می‌کند. این موضوع در زمانی که همبستگی‌های ژنتیکی بین صفات موجود در هدف انتخاب منفی باشد، بایستی اهمیت زیادی داده شود تا مسیر صحیح برنامه اصلاح نژادی مشخص شود (۱). در مورد صفات تحت تاثیر مادر، علاوه بر همبستگی‌های ژنتیکی بین صفات، مطالعه و شناخت اثر مولفه‌های مربوط به مادر از قبیل اثر محیط دائمی، اثر محیط مشترک و اثر ژنتیکی مادری (غیر مستقیم) بر رشد بره نیز مهم به نظر می‌رسد. اثر ژنتیک افزایشی غیرمستقیم زمانی که با اثر ژنتیک افزایشی مستقیم بر صفتی خاص به صورت متضادی تاثیر می‌گذارند، بایستی بیشتر مورد توجه قرار گیرد (۴). با این اوصاف برآورد پارامترهای ژنتیکی صفات رشد نژاد ایران بلک هنوز انجام نشده است. بنابراین هدف تحقیق حاضر برآورد پارامترهای ژنتیکی و روندهای ژنتیکی صفات رشد در نژاد ایران بلک می‌باشد.

مواد و روش‌ها